

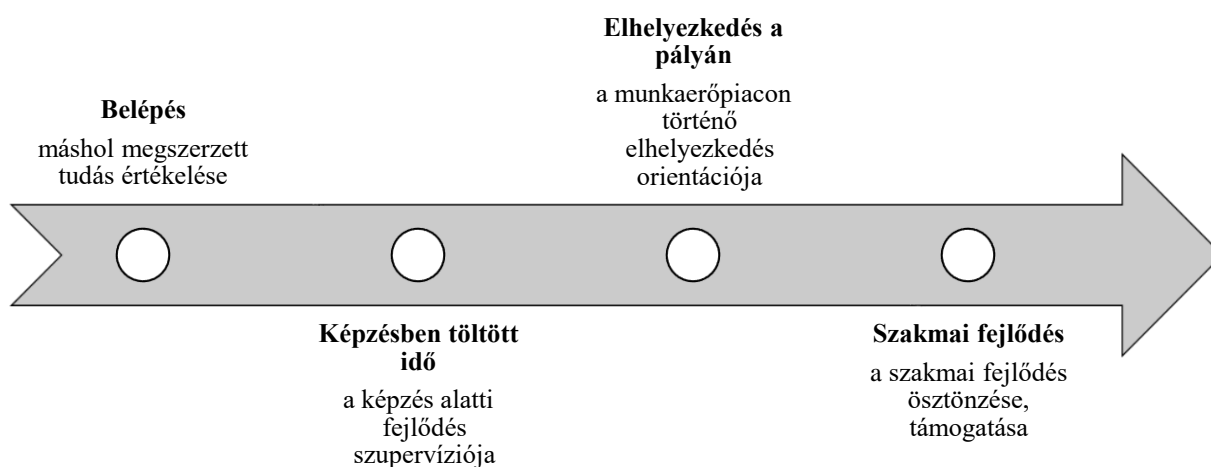
Miért portfólió készül a tanári képzés lezárásakor?

A tanári portfólió egy szakember tanulási folyamatának dokumentálása (a meghatározott tanári kompetenciák és indikátorok mentén), egy személyre szabott tanári portré, a szakmai hitvallás és gyakorlat reflexiókkal kísért bemutatása (Painter, 2001).

A tanári képzést lezáró értékelés, a szakzárás egyik eleme a tanári portfólió. A képzés lezárásakor a tanárjelöltek szakértelmük, a képzés során bejárt, személyes fejlődési, tanulási útjuk bemutatására portfóliót készítenek. Ez a portfólió **a tanári kompetenciák köre szerveződik**, és **célja**, hogy **a tanári tudást és felkészültséget** a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott kompetenciákhoz kapcsolt („8/2013. (I. 30.) EMMI rendelet), **válogatott munkákon és kísérő reflexiókon keresztül mutassa be**. A portfólió tehát válogatás, amely az abba bekerülő munkákon/dokumentumokon keresztül a tanári kompetenciák fejlődését és meglétét mutatja. Az így készülő portfólió **értékelési portfólió**.

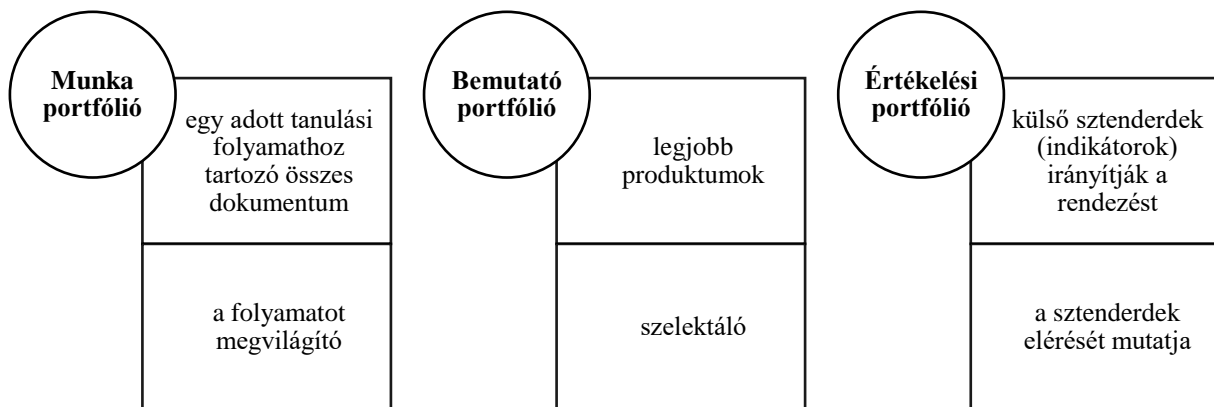
A portfólió igen sokszínű műfaj. Egy tanulási folyamatban – így egy adott professzió belüli szakmai fejlődés során is – eltérő célokat szolgálhat, és a szakmai fejlődés különböző szakaszaihoz kapcsolódóan eltérő funkciói vannak. A szakzáró tanári portfólió célja, hogy a meghatározott tanári kompetenciák mentén, a szakember a tanári tevékenység minél szélesebb körét felölelve mutassa be szakmai felkészültségét.

A portfólió egy adott professzióhoz kötődően a szakmai szocializáció különböző szakaszaihoz is kapcsolódik. A belépés (pl. pályaválasztás) szakaszában a portfólió szolgálhatja a máshol megszerzett tudás, vagy kompetenciák értékelését, a képzésben töltött idő alatt pedig lehetőséget nyújt a képzés alatti fejlődés szupervíziójára (követésére), és a képzés közben alakuló kompetenciák monitorozását és értékelését szolgálja. Ezeken túl, alapja lehet a pályán való elhelyezkedésnek, illetve segítheti a folyamatos szakmai fejlődést (Meeus, Van Looy és Van Petegem, 2006). A tanári életpálya során optimálisan a szakmai fejlődés támogatása válhat a portfólió alapvető értékévé.

1. ábra: A portfólió eltérő alkalmazása és funkciói

Függetlenül attól, hogy egy szakmai életút mely állomásához kapcsolódik a portfólió, készülhet tanulás támogató, illetve értékelési céllal. A tanulási, vagy munkaportfólió magát az adott tanulási folyamatot rögzíti, és a portfólió készítése is a tanulás része, így a portfólióba minden, a tanulási folyamathoz kapcsolódó dokumentum helyet kap (Meeus, Van Looy és Van Petegem, 2006).

2. ábra: A portfólió típusai és azok célja, tartalma

Az előbbiekből következőleg, a portfólió típusait tekintve, az egy adott tanulási folyamathoz tartozó, valamennyi dokumentumot összegyűjtő portfólió a munka portfólió. A legjobb produktumokat összegző munka a bemutató portfólió, míg az értékelési portfólió tartalma külső sztenderdek köre szerveződik, és minden dokumentum a sztenderd elérését hivatott igazolni (Falus és Kimmel, 2009). A tanári képzést lezáró portfólió ilyen, értékelési portfólió.

Az értékelési céllal készülő portfólió azt mutatja meg, hogy készítője milyen tudáselemek birtokosa. Ebben az esetben készítője tudatosan válogatja a portfólióba kerülő produktumokat. Az értékelési portfólió sajátossága tehát, hogy a benne elhelyezett munkákat és a hozzá kötődő elemzéseket alkotójának úgy kell kiválasztania és elkészítenie, hogy azok alapján megítélhető legyen a készítő szakmai felkészültsége. Az értékelési portfólió így lehetőséget adhat a felkészültség holisztikus megítélésre a produktumok sokszínűsége nyomán (vö.: Falus és Kimmel, 2009).

A különböző céllal készített portfóliók közös vonása, hogy az egyén hosszabb időn át gyűjtött dokumentumait tartalmazzák, az azokra adott reflexiókkal együtt. Függetlenül tehát attól, hogy tanulási célú vagy értékelési célú portfólióról beszélünk az egyén mint a dokumentumok létrehozója és értékelője (is), aktív szerepet tölt be tanulási folyamatában, melyet a maga által létrehozott produktumokkal dokumentál (Meeus, Van Looy és Van Petegem, 2006). Ebből következőleg pedig az elhelyezett dokumentumokra adott reflexiók a portfólió egyenértékű és elengedhetetlen elemei lesznek. Ez különösen fontos lesz a képzést záró portfólió készítése során.

2 A PORTFÓLIÓ TARTALMA

Milyen kritérium követelmények vannak az egyes képzési ágakon?

Az osztatlan tanárképzés (OTAK, 10, 12 féléves képzés esetén)

A portfólió készítése során készítőjének a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott tanári kompetenciák közül kiemelten **3-4 választott kompetenciaterületre kell fókuszálnia**, melyekhez különböző dokumentumokat kapcsol.

A tanárjelölt által választott kompetenciaterületek lesznek tehát a tanári portfólió fő rendszerezői, majd a kompetenciaterületek fejlődésének, a szakmai út bemutatásának támogatására a tanárjelölt **optimálisan** összesen **9-12 dokumentumot** (kritérium min. 6 dokumentum), munkát válogat a portfólióba.

A kompetenciaterületek kiválasztásakor a portfólió készítőjének figyelnie kell arra, hogy **a portfóliónak az alábbi két kompetencia csoport mindegyikéből legalább egy-egy kompetenciaterületet tartalmaznia kell:**

1. a tanítási-tanulási folyamat támogatásához kiemelten (közvetlenül) kapcsolódó kompetenciák,
2. a tanítási-tanulási folyamat szereplői, partnerei megismeréséhez, támogatásához közvetlenül) kapcsolódó kompetenciák.

A válogatott munkákhoz, **a dokumentumokhoz kapcsolódó reflexiók** (kísérő reflexió, záró reflexió) **a portfólió kötelező elemei.**

Rövidciklusú tanárképzés esetén

A portfólió készítése során készítőjének a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott tanári kompetenciák közül kiemelten **3-4 választott kompetenciaterületre kell fókuszálnia**, melyekhez különböző dokumentumokat kapcsol.

A tanárjelölt által választott kompetenciaterületek lesznek tehát a tanári portfólió fő rendszerezői, majd a kompetenciaterületek fejlődésének, a szakmai út bemutatásának támogatására a tanárjelölt **optimálisan** összesen **6-8 dokumentumot** (kritérium min. 5 dokumentum), munkát válogat a portfólióba. **Azokon a rövidciklusú képzési formákon, ahol pedagógia és pszichológia tárgyakat NEM TARTALMAZÓ képzésre jár a hallgató¹, mert már korábban szerzett valamilyen pedagógus végzettséget**, ott a minimálisan 5 dokumentumból legalább háromnak képzéshez kapcsolódónak kell lenni. Az ő esetükben lehetőség van az életpályaportfólióból is beemelni korábban készített dokumentumot (maximum 2 darabot), **de azokat új, a képzés hatását is értelmező reflexióval kell ellátni.**

A kompetenciaterületek kiválasztásakor a portfólió készítőjének figyelnie kell arra, hogy **a portfóliónak az alábbi két kompetencia csoport mindegyikéből legalább egy-egy kompetenciaterületet tartalmaznia kell:**

---

¹ Ide tartozik minden olyan képzési háló, ahol a tanárszakos hallgató pedagógiai és pszichológia tárgyakat NEM hallgat. A 2023. szeptemberi szabályozáskor ebbe a kategóriába tartozó hálók:

- 2 féléves, 2022-től induló, az általános iskolai tanári szakot követő egyszakos szintemelő tanári mesterképzésben (N, L)
- 3 féléves, 2023-tól induló, tanári szakképzettség birtokában újabb (más szakos) tanári oklevelet adó tanárképzésben (N, L)
- 4 féléves, 2022-től induló, más tanári szakképzettséget követő újabb szakterületi tanári mesterképzésben (N, L)
- 4 féléves, 2022-től induló, tanítói szakot követő újabb szakterületi tanári mesterképzésben (N, L)

1. a tanítási-tanulási folyamat támogatásához kiemelten (közvetlenül) kapcsolódó kompetenciák,
2. a tanítási-tanulási folyamat szereplői, partnerei megismeréséhez, támogatásához közvetlenül kapcsolódó kompetenciák.

A válogatott munkákhoz, **a dokumentumokhoz kapcsolódó reflexiók** (kísérő reflexió, záró reflexió) **a portfólió kötelező elemei.**

Mi kerül a portfólióba?

A portfólióba kerülő munkák forrásai alapvetően az egyetemi képzés, a szakmai gyakorlatok során keletkező munkák, de helyet kaphatnak benne a képzéshez közvetve, de a tanárrá váláshoz azonban szorosan kapcsolódó máshol készült szakmai tapasztalatok anyagai is. Különösen indokolt ez, ha a képzési út sajátosságai miatt (egyes RTAK képzési utak) sem pedagógiai-pszichológiai képzési elemet, sem többféle gyakorlatot nem tartalmaz a képzés.

A portfólióba tehát az egyetemi képzés során keletkezett munkái közül válogat olyan produktumokat, melyek a pedagógussá válás, illetve a tanári kompetenciák fejlődése szempontjából kiemelt jelentőségűek. A portfólió elemeinek válogatása során az fontos szempont, hogy a dokumentumok a lehető legteljesebb mértékben **fedjék le a tanári felkészülés különböző területeit, annak pedagógiai, pszichológiai, szakmódszertani dimenzióit, és a portfólió elemei között kiemelt szerepet kapjanak a gyakorlati képzés elemei is** (iskolai gyakorlatok).

A portfólióban alapvetően kétféle dokumentumtípust kap majd helyet:

1. a tanári felkészülés, a képzés során keletkezett munkák, vagyis a válogatott produktumok/dokumentumok, valamint
2. az ezeket kísérő reflexiók, illetve a portfóliót és a szakmai tanulási utat összegző záró reflexió.

A válogatott munkákhoz, **a dokumentumokhoz kapcsolódó reflexiók a portfólió kötelező elemei.** Ezek egyrészt az egyes és/vagy együtt elemzett dokumentumokhoz kapcsolódó értelmező, értékelő önreflexiók. Ezeket hívjuk **kísérő reflexióknak**, melyek az adott munka/összekapcsolódó munkák saját tanulási úthoz kötődő elemzése, másrészt szintén a portfólióba kerül egy összegző reflexió is. Az összegző reflexió a **záró reflexió**, mely a képzés során a szakmai tudás elemzésről, a szakon/szakokon elért eredményekről, fejlesztendő területekről, a további szakmai célokról írt összegzés a tanárrá váláshoz kapcsolódóan. A reflexiók célja a kompetenciák fejlődésének bemutatása lesz.

A portfólió összeállításakor fontos figyelembe venni az alábbi szempontokat.

A portfólió készítője egyben a portfólió „narrátora” is.	A portfólió a tanári felkészültség „tükré”.	A portfólió válogatás.
•A portfólió alapvető javasolt struktúrája a tanári kompetenciák köré rendezett munkák bemutatása az egyes munkákat kísérő reflexiók által. •Az olvasónak (bíró) egyértelműen kell látnia egy-egy munka szerepét a tanárrá válás során. •A strukturálást segíti a portfólió elején egy rövid szakmai bemutatkozás, a munkák követhető rendszerezése (pl. a választott kompetenciaterületek mentén), a reflexiók vizuális, szerkesztési elkülönítése a dokumentumoktól.	Összeállításakor a sokszínűség és változatosság a fő szempont. Sokszínűség: érdekes a tanári feladatok (pl. tanórai, tanórán kívüli tevékenység, tehetséggondozás stb.) minél szélesebb körét felölelni a munkákkal. Változatosság: érdekes minél többféle dokumentumot elhelyezni a portfólióban (pl. szemináriumi dolgozatok, tervezési dokumentumok, értékelési eszközök, tanórán kívüli - osztályfőnöki szerephez kapcsolódó munkák). Szakszerűség: Az egyes munkák kritikus elemzése a leíró bemutatás mellett/helyett. Szakkifejezések használata: a szakmai nyelvhasználat a dokumentumok elemzése során kiemelt jelentőségű.	• A portfólióban nem elvárt, és nem is lehet hosszú évek munkáját minden részletében bemutatni. Arra azonban kiemelten kell ügyelni, hogy a kötelezően elvárt elemek megjelenjenek benne. • A portfólió értékelési portfólió, ám célja a szakmai út bemutatása, így a jól sikerült munkák mellett, helyet kaphatnak kevésbé jól sikerült elemek is, melyek az egyén számára fontos tanulási állomások voltak. • Fontos a tanári szerep különböző területeit megmutató munkák válogatása, a portfóliónak tükröznie kell a tanári feladatok, tevékenységek komplexitását, sokszínűségét (annak különböző területeit).

3 A TANÁRKÉPZÉS KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEI: A TANÁRI KOMPETENCIÁK

Hogyan értelmezzük a tanári kompetenciákat?

A tanári felkészültség és tudás összetettségének megragadására és leírására a kompetencia fogalmat használjuk. A kompetencia a pszichikus képződmények olyan rendszere, mely felöleli az egyén egy adott területre vonatkozó ismereteit, nézeteit, attitűdjeit és gyakorlati készségeit. A kompetencia tehát egy **komplex, több elemből építkező tudást megragadó fogalom, melynek ismeret, készség/képesség és attitűd/nézet komponensei vannak.** A tanári kompetenciák a képzési és kimeneti követelmények fontos alapjai, hiszen ezek azok a tanulási eredmények, melyeket a képzés során fejlesztünk, és melyek elérését a portfólió készítőjének is bizonyítania kell.

A [8/2013. \(I. 30.\) EMMI rendelet](#) 8 tanári kompetenciaterületet határoz meg, ezek részletes leírását is megadva. A tanári kompetenciákat a portfólió összeállításának támogatásához két nagyobb csoport köré rendeztük. A tanári kompetenciák egyik csoportját azokhoz a tudáselemekhez, kompetenciákhoz kötjük, melyek a tanulási-tanítási folyamat támogatásához kapcsolódnak szorosan, míg a másik

nagyobb halmazt azok a kompetenciaterületek alkotják, melyek közvetlenül a tanulási-tanítási folyamat szereplőihöz, partnereihez kötődnek. Természetesen a kompetenciák, a tanári tudás összetett és komplex természetűek, csoportosításunk valójában a szakmai tanulás és fejlődés bemutatásának végiggondolását támogatja.

TANULÁSI-TANÍTÁSI FOLYAMAT TÁMOGATÁSA

3. A szakmódszertani és a szaktárgyi tudás

4. A pedagógiai folyamat tervezése

5. A tanulás támogatása, szervezése és irányítása

6. A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése

TANÍTÁSI-TANULÁSI FOLYAMAT SZEREPLŐI, PARTNEREI

1. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése

2. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése

7. A kommunikáció, a szakmai együttműködés és a pályaidentitás területén

8. Autonómia és a felelősségvállalás

4 A REFLEXIÓK A PORTFÓLIÓBAN

Milyen reflexiók kerülnek a portfólióba?

A válogatott munkákhoz, a dokumentumokhoz kapcsolódó reflexiók a portfólió kötelező elemei. A reflexiók valójában a portfólió alapkövei. Tevékenységünk során benyomások, történések érnek minket, melyek értelmezését erőteljesen befolyásolják korábban szerzett tapasztalataink és tudásunk, valamint az ezekből megszilárduló nézetek, hitek és attitűdök. Ez utóbbi – úgynevezett affektív (érzelmi) komponensek – megszűrlik az átéltek értelmezését. A történések elsődleges észlelését követően a reflektív gondolkodás az, ami az átélteket a szakmai fejlődés szolgálatába állítja.

A reflektív gondolkodás a pedagógiai tevékenységet folyamatosan és tudatosan elemző gondolkodás és gyakorlat, ez teszi lehetővé a tevékenység folyamatos önellenőrzését és fejlesztését (Szivák, 2010 és 2014).

A portfólióba írt reflexiók feladata, hogy megmutassa az egyes dokumentumok kapcsolódásait, bekerülésük okát, és elemezze, értelmezze a saját tanári/szakemberi tevékenységet, ezeken keresztül pedig megmutassa a bejárt fejlődési, tanulási utat. A portfólióba kétféle reflexió készül. Az egyes munkákat vagy összekapcsolt munkákat elemző **kísérő reflexiók**, illetve a tanulási-fejlődési utat holisztikusan elemző, értelmező **záró reflexió**.

A kísérő reflexiók

A kísérő reflexió célja, hogy az adott munka/munkák kapcsán megmutassa, hogy azok miért kerültek a portfólióba, hogyan mutatják a tanári tevékenység fejlődését, mi volt a szerepük a tanári tudás

alakulásában, ráirányítják a figyelmet egy-egy olyan szakmai döntési helyzetre, mely a tanulás alapját képezte. A kísérő reflexiók megírásakor az alábbi szempontokat érdemes végiggondolni.

Miért került bele az adott munka a portfólióba?

- A reflexió során érdemes végiggondolni, hogy mikor készült az adott munka és mi volt a célja. Ez segíthet abban, hogy átlássuk a képzés mely szakaszában született az adott produktum, ez hogyan alakította a tanári tudást.

Milyen tanári tevékenységekhez kapcsolódott? Mit tanultam belőle és ez hogyan kapcsolódik az egyes kompetenciaelemekhez?

- A reflexió írásakor fontos annak megvilágítása, hogy az adott munka/munkák milyen tanári tudáshoz és tevékenységhez kapcsolódtak, elkészítésükkor készítője miben fejlődött leginkább, és miért.

Mi volt különösen sikeres, mi az, amit már másként tennék? Mit látok már másként tanárként?

- A kísérő reflexiók kiemelt eleme a kiválasztott munkák kritikai elemzése. Ez a szempont, ami megvilágítja a fejlődést, az önmagunkról, saját tevékenységünkről, nézeteinkről való gondolkodás képességét. Lényeges, hogy a kísérő reflexiókban megmutassuk, hogyan látjuk most a választott munkákat, melyek annak erősségei, esetlegesen fejlesztendő területei, melyek megvilágítják az azóta bejárt utat, tanári tudásunk és identitásunk alakulását.

Hogyan kapcsolódik az adott munka a többi munkához a portfólióban?

- A kísérő reflexiók arra is teret adnak, hogy az egyes munkák, a kompetenciaterületek összekapcsolódását megmutassuk.

A záró reflexió

Míg a kísérő reflexiók az egyes munkákhoz kapcsolódnak, a portfólió egyes elemein vezetnek végig annak olvasóját, a záró reflexió a tanulási és fejlődési utat, s annak eredményeit holisztikusan mutatja be. A záró reflexió célja, hogy a képzés során megélt tanulási folyamatot, fejlődést globálisan tekintse át, a tanári felkészülés egészéről írt reflexió a várakozások, a megélt tanulási tapasztalatok és a jövőbeni célok értelmezése.

A záró reflexió megírásakor az alábbi szempontokat érdemes figyelembe venni.

Mit jelent számomra tanárnak lenni?

- A záró reflexió teret adhat arra, hogy átgondoljuk a pedagógus szerephez kötött előzetes elképzelésünk, és értelmezzük a képzés zárásakor annak megélt alakulását olyan szempontok mentén mint a pályamotiváció, annak változása, a tanári szerep (újra)értelmezése.

Hogyan éltem meg tanári szerepem a gyakorlatban?

- Az iskolai gyakorlatok a szerepértelmezés, a szakmai identitás alakulásának fontos helyszínei, érdemes az ott megélt tapasztalatokat tudatosan beépíteni a záró reflexióba, a pedagógiai helyzetek szereplőivel való együttműködés és kommunikáció tapasztalatait is értelmezni.

A saját tanulási - fejlődési út, jövőbeni célok

- A záró reflexióban fontos a tanári kompetenciák fejlődését, a célokat átfogóan, összegzően is értelmezni, azaz a záró reflexióban kap helyet a bejárt fejlődési út globális áttekintése, a kompetenciák fejlődésének átfogó értelmezése. Ebben fontos az erősségek kiemelése (amit a portfólió elemei is megerősítettek), illetve a fejlődési utak és célok megmutatása.

A portfólió és különösen a reflexiók elkészítéséhez az *Összefüggő egyéni gyakorlatot kísérő pedagógiai-pszichológiai tanításkísérő szeminárium / Portfóliókészítést támogató szeminárium* nyújtanak konzultációs segítséget.

5 A PORTFÓLIÓ SZERKEZETE

A portfólió, ahogyan a korábbiakban is láttuk, a válogatott munkákból és a reflexiókból áll össze. A portfólió belső szerkezetének, struktúrájának kialakítása szabad döntés, de egyértelműen tükröznie kell a kompetenciák – dokumentumok – reflexiók kapcsolatát.

A portfólió szerkesztése során az is fontos szempont, hogy az olvasó/bíráló számára is egyértelművé váljon, a válogatott munkák mely tanári tevékenységeket mutatják be és a választott kompetenciaterületek mely elemeihez kapcsolja őket készítője. Ezt különböző módokon teheti meg a portfólió készítője.

A válogatott munkák bevezetése

A portfólió összeállításakor a szerkesztés során minden munka esetén egy rövid szöveges bevezetővel jelezheti, hogy a munkával a tanári tevékenységek és feladatok mely elemeit szeretné megmutatni a portfólió készítője. Ez egy rövid, 2-3 mondatos leírás, melyet az adott munka elé kell elhelyezni.

Kompetenciamátrix

A portfólió a tanári kompetenciák köré épül, mind a készítő gondolkodását, mind az olvasót/bírálot segíti, ha a munka lehetőséget kínál a válogatott dokumentumok és a hozzájuk kapcsolt tanári kompetenciák áttekintésére. Ennek egyik útja lehet egy kompetenciamátrix készítése. A kompetenciamátrix egy táblázat, amiben az egyes munkák és a tanári kompetenciák szerepelnek, a készítője pedig egyszerűen jelöli, hogy mely munka, mely kompetenciaterülethez kapcsolódik portfóliójában.

6 A PORTFÓLIÓ ÉRTÉKELÉSE

A Neptun-rendszeren keresztül benyújtott portfóliójukra a hallgatók részletes bírálatot kapnak. A portfólió bírálója az ELTE PPK oktatója, aki a munkát szövegesen és érdemjeggyel is értékeli majd. Fontos szempont, hogy a portfólió értékelése során döntő jelentőségű a reflexiók minősége, a szakmai fejlődési és tanulási út bemutatása. Ezt azt is jelenti, hogy a portfólió értékelése során nem a válogatott munkák értékelése történik, hanem annak megítélése, hogy a jelölt képes szakmai tanulási útjának dokumentálására és reflexiókkal történő értelmezésére. A részletes értékelési szempontokat is tartalmazó bírálati lapot az alábbiakban tekintheti meg.

Az értékelés általános szempontjai a következők:

1. *A portfólióban válogatott munkák a tanári feladatokat mennyire széles körűen mutatják be?*

A tanári tudás összetett és komplex, így a munkák válogatása során fontos azt szem előtt tartani, hogy ezt a sokszínűséget a dokumentumok is megvilágítsák.

2. *A portfólióba válogatott munkák valóban jól reprezentálják-e a választott kompetenciaterületeket?*

A kompetenciaterületek kiválasztása segíti a fókuszot, orientálja a gondolkodást, lényeges ugyanakkor, hogy az adott munkák kiválasztásánál mérlegeljük, hogy valóban jól képviseli-e az adott munka a választott kompetenciát.

3. *A válogatott dokumentumok elemzése (a kísérő reflexiók minősége).*

Fontos, hogy a hallgató ne csak leírja a feladatot, röviden összegezze a csatolt dokumentum tartalmát, hanem ezzel kapcsolatban kritikai észrevételeket is tegyen.

4. *A választott kompetenciaterületek esetén a tanulási, fejlődési út holisztikus bemutatása (a záró reflexió minősége).*

A portfólió „lelke” a reflexió, ez mutatja meg a készítője gondolkodását, fejlődését, így annak értékelésekor is kiemelt szerepe van.

5. *A képzési területek arányos, kiegyensúlyozott megjelenése (az egyes szakokhoz kapcsolódóan).*

A készítés során szem előtt kell tartani, hogy a portfólióban több szak esetén, valamennyi képzési terület kiegyensúlyozottan helyet kapjon a portfólióban.

6. *A portfólió struktúrája, a tartalmi-formai követelményeknek megfelelése.*

A hallgató ügyeljen arra, hogy a portfólió jól áttekinthető legyen, az egyes részek jól elkülönüljenek és logikai sorrendben kövessék egymást.

A fenti szempontok alapján a bíráló részpontszámokat és rövid szöveges indoklást is ad a hallgató munkájáról. A bíráló a szöveges és érdemjeggyel történő értékelésen kívül két kérdést is megfogalmaz a hallgató számára, amelyeket a záróvizsgán kell megválaszolnia.

7 KÉSZÜLÉS A ZÁRÓVIZSGÁRA

A portfólió védése a szakdolgozat védéstől és a szakmódszertani vizsgáktól elkülönülten történik.

A vizsga a portfólió alapján megfogalmazható szakmai tanulságok, a bírálatban megfogalmazott erősségek, hiányosságok és szakmai dilemmák mentén történik. A portfólió védésére való felkészülés során tehát elsősorban a bírálatban feltett kérdésekre kell / fontos fókuszálni, valamint a bíráló által megfogalmazottakra is szükséges reflektálni, melyek mentén egy szakmai beszélgetés történik. A portfólióhoz kapcsolódó kérdések és dilemmák bemutatására a hallgatónak kb. 8 perc áll majd rendelkezésére. Ehhez a hallgató egyedül az általa kinyomtatott és a vizsgára magával hozott bírálatát használhatja.

A védés során a portfólió bírálatában megfogalmazott kérdésekre a releváns szakirodalomra épülő szakmai válaszokat vár el a bizottság. A védés során a portfólió felépítését (fejezet egymásutánja) nem szükséges bemutatni. Prezentációs anyag (ppt formátumban) használható, de nem kötelező prezentációt készíteni. A bírálatban feltett kérdések megválaszolását követően, a bizottság további kérdéseket is feltesz, szakmai beszélgetést alakít ki a hallgatóval.

GYAKRAN ISMÉTELTELT KÉRDÉSEK

Minden munkához külön kell kísérő reflexiót írnom?

Alapvetően igen, minden munkáról kell kísérő reflexiót készíteni. Lehetősége van azonban arra is, hogy saját szakmai, szerkesztői belátása szerint bizonyos munkákról összevont, közös kísérő reflexiót készítsen, amelyben – ha ez releváns – összekapcsolja a munkák elemzését, értelmezését. Minden munkáról – ami a portfólióba kerül – szükséges reflexiót írni, de lehetősége van összekapcsolni a munkákhoz kötődő reflexiót. Ebben az esetben azonban kiemelten figyeljen arra, hogy az összekapcsolás során minden munka helyet kapjon a reflexióban.

Milyen hosszú a kísérő reflexió?

A kísérő reflexiók javasolt, optimális terjedelme 6.000 – 8.000 karakter (szóközökkel). Pontos terjedelem nem adható meg. A fenti ajánlás a nagyságrendet mutatja.

Milyen hosszú a záró reflexió?

A záró reflexió javasolt, optimális terjedelme 14.000 – 25.000 karakter (szóközökkel). Pontos terjedelem nem adható meg. A fenti ajánlás a nagyságrendet mutatja.

Elvárt, hogy a reflexióban szakirodalmat használjak?

A reflexióban nem elvárt szakirodalmat használni, azonban lehetősége van rá. Ugyanakkor, tartsa szem előtt a portfólió készítése során, hogy az egy szakmai fejlődési út bemutatása, így a szakmai nyelvhasználat alapvető elvárás, a szakkifejezésekhez, szakmai szempontokhoz hivatkozási is kapcsolható.

Nyelvszakos vagyok, sok munkám idegen nyelven készült, idegen nyelvű dokumentum esetén le kell fordítanom a munkámat?

Nem, ezeket eredeti formában és nyelven helyezheti el a portfólióba. A reflexióban azonban kérjük, hogy magyar nyelvű kifejezéseket alkalmazzon munkája elemzése során.

A kiválasztott munkáimon kell még dolgoznom?

Nem, a portfólió készítése során a cél nem a válogatott munkák újbóli elkészítése, javítása, hanem azok által a tanári felkészültség bemutatása.

A portfóliónak van témavezetője?

A portfólió elkészítésének támogatásához nem kell külön témavezetőt felkérnie, az Összefüggő egyéni gyakorlatot kísérő pedagógiai-pszichológiai tanításkísérő szeminárium / Portfóliókészítést támogató szeminárium oktatója támogatja majd munkáját.

Hol találom meg, hogy mikor kell leadnom a portfóliómat?

Az aktuális félévhez kapcsolódó leadási határidőket minden esetben a TKK honlapján találja meg.

Az egyetemi munkáimhoz a kapott értékeléseket is csatolnom kell?

Nem, a munkákhoz kapcsolódó értékeléseket nem kell, de lehetősége van csatolni. Kérjük, ha csatolja, arra is utaljon reflexiójában!

Választhatok több kompetenciaterületet is a portfólióba, mint az ajánlott 4?

Nem. A kompetenciák kiválasztása az Ön elmélyülését segíti.

Tehetek több munkát is a portfólióba mint 12?

Nem, a portfólióba kérjük, hogy a megadott kereteken belül válogasson munkái közül.

Mikor és hogyan kapom meg a portfólió bírálatát?

A portfólió bírálatát a Neptun rendszeren keresztül tekintheti majd meg, melyről értesítést kap a Neptunon keresztül. (Ehhez kérjük ellenőrizze, hogy elérhetőségei megfelelően vannak megadva!)

Mik a portfólió formai követelményei?

A portfólió elkészítésének formai követelményei nincsenek. A tartalmi-szakmai elvárások mentén kell összeállítania munkáját, kérjük azonban tartsa szem előtt, hogy a portfólió struktúrája világos, áttekinthető legyen. A vizuálisan is esztétikus munka elvárás. Kérjük, hogy a szakmai-tartalmi elvárásokat részletesen ismerje meg!

Fényképeket is rakhatok a portfólióba?

Az adatvédelmi jogszabályoknak és etikai elvárásoknak megfelelően igen.

Hol találom a tanári kompetenciák részletes leírását?

A kompetenciák részletes leírását a „8/2013. (I. 30.) EMMI rendelet a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről” tartalmazza, melyet például [ide kattintva](#) tekinthet meg.

Olyan munkát is betehetek a portfólióba, amit nem egyedül készítettem?

Igen. Kérjük ebben az esetben jelezze a reflexióban a közös munka sajátosságait az Ön szerepét a munkában!

Olyan munkát is betehetek a portfólióba, amit nem én készítettem, hanem pl. az egyik tanuló?

Kivételes, egyedi esetben, ha az Ön tudásának, fejlődésnek megmutatásához kapcsolódik. A portfólió alapvetően a saját munkák gyűjteménye.

Hány oldalasnak kell lenni a portfóliónak?

Kérjük, tekintse át a portfólió tartalmi-szakmai követelményeit!

Magammal kell hozni a kinyomtatott portfóliót a záróvizsgára?

Nem. A portfóliót elektronikus formában, a Neptun tanulmányi rendszerbe tölti fel, nem szükséges nyomtatott formában magával hoznia.